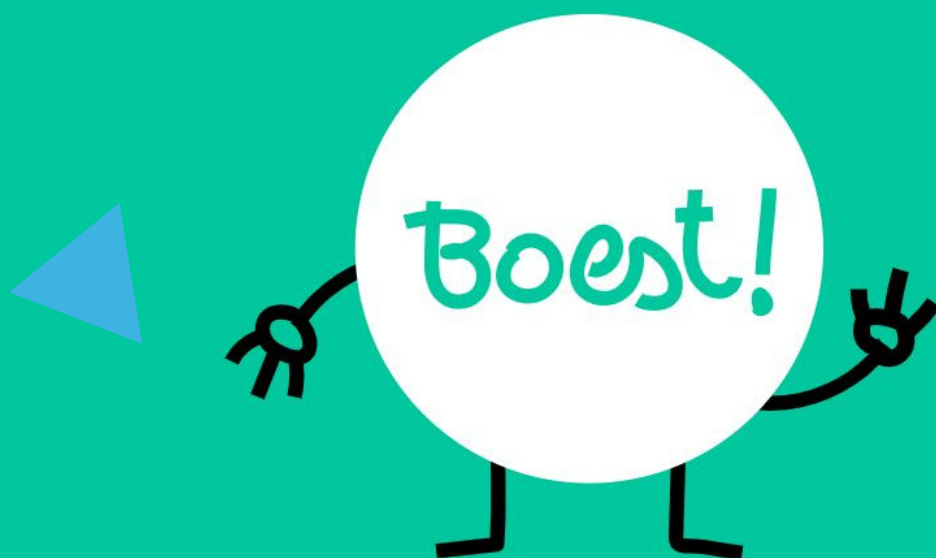

VZW 'DE RAND'

TAASTIMULERING IN JE SPORTSTAGE

Talendiversiteit én
oefenkansen Nederlands

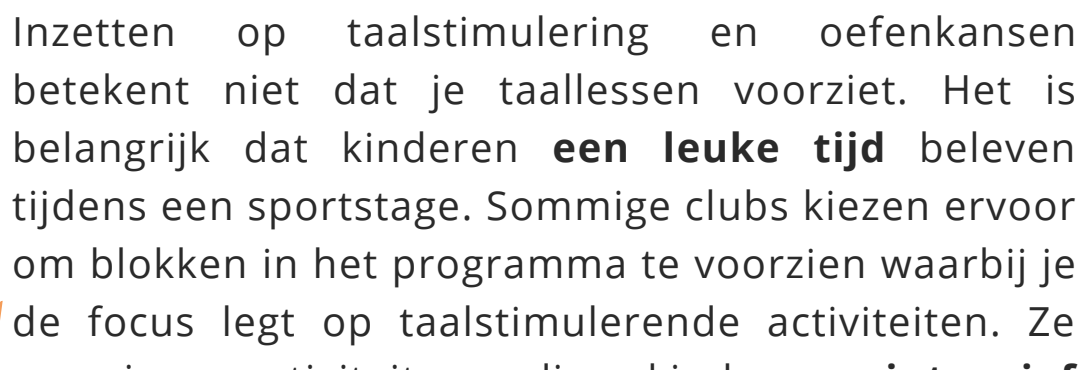
In heel wat sportclubs met een jeugdwerking in de Vlaamse Rand is de talendiversiteit groot. Daarom kiezen clubs er soms voor om hun vakantiestages om te vormen naar taalstimulerende stages.

Organiseert je club al jaren voetbal- of andere sportstages? Sta dan even stil op welke manier jullie de stage organiseren, welke activiteiten jullie voorzien en hoe je eventueel kan zorgen voor oefenkansen Nederlands voor wie de taal leert.

TAAL ALS MIDDEL OF ALS DOEL?

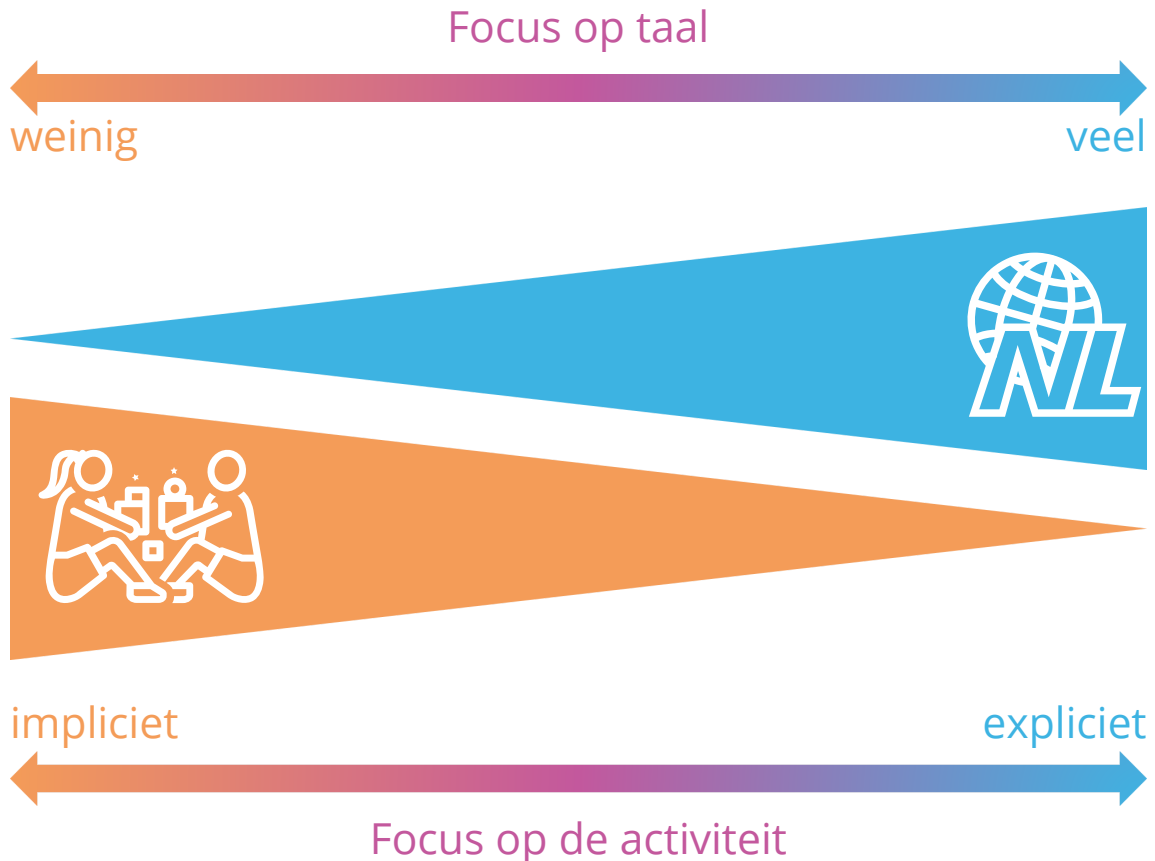
Zodra kinderen met thuistaal niet-Nederlands deelnemen aan een activiteit in het Nederlands, is het een oefenkans Nederlands. De ene activiteit is taliger dan de andere en leidt dus tot meer **taalstimulering en oefenkansen**.

Inzetten op taalstimulering en oefenkansen betekent niet dat je taallessen voorziet. Het is belangrijk dat kinderen **een leuke tijd** beleven tijdens een sportstage. Sommige clubs kiezen ervoor om blokken in het programma te voorzien waarbij je de focus legt op taalstimulerende activiteiten. Ze voorzien activiteiten die kinderen **intensief onderdompelen in én uitdagen met het Nederlands**. Je kan in je programma ook aandacht hebben voor **taal doorheen de hele dag**. Hierbij heb je bij elke sport- en spelactiviteit oog voor kwalitatieve oefenkansen Nederlands. Taal is geen doel in je activiteit maar begeleiders nemen **permanent een talige houding** aan. Dat betekent dat ze tijdens de activiteiten oog hebben voor interactie en een rijke taalinput.

WELK TYPE ACTIVITEIT VOORZIE JE?

Of je nu kiest voor het ene of voor het andere, voldoende afwisseling qua type activiteiten in je programma is belangrijk voor alle kinderen. Zo hou je het enthousiasme en de betrokkenheid hoog. Plan ook rustmomenten voor de kinderen in. Voor sommige kinderen die Nederlands aan het leren zijn, kan een vrijetijdsactiviteit in het Nederlands veel energie vergen.

HOE VERWERVEN KINDEREN TAAL? WAT MOET JE WETEN?

EERST WOORDEN, DAN ZINNEN

Wie een taal leert, kan die niet meteen spreken. Je leert niet onmiddellijk zinnen. Je leert eerst woordenschat waardoor je al heel wat kan begrijpen. Kinderen die Nederlands aan het leren zijn hebben dus nood aan het horen van veel woorden en zinnen. Hoe meer Nederlands ze horen, hoe sneller ze de taal leren.

EERST LUISTEREN, DAN SPREKEN

Na de fase van luisteren zullen kinderen stilaan overgaan naar zelf taal produceren. Het is belangrijk om je sporttechnische uitleg visueel te blijven ondersteunen. Ze zullen niet meteen in volzinnen spreken. Heb realistische verwachtingen en geduld wanneer kinderen tijdens de training Nederlands durven spreken. Je kan interactie stimuleren door eenvoudige gesloten vragen te stellen bij materiaal dat je toont of een oefening die je voordoet.

STILLE PERIODE

Kinderen die een taal leren, maken meestal een stille periode door. De duur hiervan varieert van kind tot kind. Een kind dat stil is en weinig of niet reageert betekent niet per definitie iets negatief, kinderen hebben dit nodig. Het tempo waarin kinderen een tweede (of derde) taal verwerven verschilt van kind tot kind. Het is belangrijk als trainer om te blijven communiceren, ook al volgt er geen of weinig reactie.

IN EEN CONTEXT

Kinderen pikken meer woordenschat op en onthouden het langer door woorden te horen in een context (tijdens de training bijvoorbeeld) dan wanneer ze op school taal leren. Taal verwerven in de vrije tijd is dus functioneel en efficiënt omdat er een leuke ervaring aan gekoppeld is. Kinderen leren en oefenen tijdens een training, een wedstrijd of een stage meer Nederlands dan je denkt.

IMPLICIET VERSUS EXPLICIET

Bij het uitwerken van een training of activiteit kan je op twee manieren omgaan met het leren/oefenen van taal.

Impliciet: een anderstalig kind neemt deel aan een vrijetijdsaanbod en pikt ongemerkt taal op. De begeleider heeft geen aandacht voor het verwerven van taal bij de uitwerking van activiteit. De leer- en oefenkansen zijn spontaan.

Expliciet: als je veel kinderen met thuistaal niet-Nederlands hebt kan je ervoor kiezen om hen op een speelse manier taal (bijvoorbeeld specifieke woordenschat) aan te leren en te laten oefenen. Je kan met die focus activiteiten uitwerken en bijvoorbeeld vooraf 10 à 15 woorden kiezen die je die dag wil aanbrengen. Je laat die woorden telkens aan bod komen tijdens verschillende type activiteiten. Zo herhalen ze de taal die je aanbrengt via spelletjes, activiteiten, opdrachten ... Vzw 'de Rand' heeft materialen die je kunnen inspireren: een speldoos, een voetbalwoordenboekje, een kennismakingsganzenbord ...

OPNIEUW UITLEGGEN IN PLAATS VAN VERTALEN

Kinderen die al een beetje Nederlands kennen pikken meer woordenschat op als je een woord uitlegt in eenvoudig Nederlands dan wanneer je het vertaalt. Misschien kennen ze andere woorden die eraan gelinkt zijn zodat ze het woord in een context begrijpen.

Voorbeeld: een kind kent het woord 'deklat' niet maar kent wel het doel/de goal, de doelpaal en horizontaal en verticaal. Leg uit dat de deklat de horizontale doelpaal is bovenaan de goal. De deklat verbindt de twee verticale doelpalen.

7 À 8 KEER HOREN OM TE ONTHOUDEN

Wist je dat een kind een woord 7 à 8 keer moet horen om het te kunnen onthouden? Je kan tijdens de training of tijdens activiteiten woordenschat in verschillende vormen herhalen. Kinderen doen tijdens de training verschillende oefeningen maar herhalen telkens dezelfde woordenschat omdat je hierbij bijvoorbeeld hetzelfde materiaal gebruikt. Tijdens een training horen kinderen sommige woorden meer dan 10 keer omdat ze in een instructie of in feedback aan bod komen. Als je de dingen dus telkens met eenzelfde woord benoemt, zal het kind dat na het einde van de training onthouden hebben.

TIPS VOOR BEGELEIDERS

Tijdens activiteiten hoor je verschillende talen. De moedertaal is een deel van de identiteit van een kind, bestraf het gebruik van een taal niet. **Maak van het Nederlands een leuke sport- en speeltaal.** Creëer een veilig klimaat en een positieve sfeer. Kinderen die zich goed voelen in je club benutten meer spreekkansen. **Je rol als begeleider is cruciaal.** Sport en speel zelf mee, enthousiasmeer en stimuleer.

EEN GOEDE EN DUIDELIJKE SPELUITLEG

ZORG VOOR EEN RUSTIGE OMGEVING

Zorg voor een rustige omgeving zodat kinderen je speluitleg goed kunnen volgen.

Laat kinderen even gaan zitten, zo luisteren ze actiever.

PLAATS JE OP OOGHOOGTE

Plaats je op hoogte van de kinderen en maak oogcontact.

Zo trek je hun aandacht.

ZORG VOOR VISUELE ONDERSTEUNING

Gebruik tijdens je uitleg de materialen die aan bod komen tijdens het spel en wijs voorwerpen aan.

Gebruik gebaren die je uitleg ondersteunen.

Doe het voor. Je kan ook kinderen vragen om de opdracht voor te doen.

TEST OF ZE JE UITLEG BEGREPEN HEBBEN

Stel open vragen, vraag niet gewoon of ze je begrepen hebben, want als ze 'ja' zeggen weet je het niet zeker.

Voorbeeld:

Wat moet je doen als je alle balletjes gevonden hebt?

Wanneer heb je gewonnen?

Wanneer moet je beginnen te lopen?

TIPS VOOR BEGELEIDERS

EEN HELE DAG INTERACTIE MET VERZORGDE EN RIJKE TAAL

SPREEK LANGZAAM EN ARTICULEER GOED

Gebruik **eenvoudige woorden en zinnen**.

Leg iets uit met andere woorden als een kind je niet begrijpt. Synoniemen of transparante woorden (woorden die herleidbaar zijn uit een andere taal) kunnen soms helpen.

Voorbeeld:

*auto i.p.v. wagen,
participeren i.p.v. deelnemen*

GA IN INTERACTIE

Eenvoudige woorden en zinnen gebruiken betekent niet dat je zo weinig mogelijk taal gebruikt. Integendeel!

Ga in interactie met de kinderen, ook op vrije momenten. Bied zelf veel Nederlands aan.

Benoem bijvoorbeeld de materialen die je gebruikt bij een activiteit of handeling zoveel mogelijk tijdens je uitleg en tijdens de activiteit.

Kinderen pikken veel en spontaan (onbewust) taal op.

HEB GEDULD

Neem niet onmiddellijk het gesprek zelf in handen na een vraag waarop niet snel een antwoord komt.

Laat kinderen die Nederlands leren soms even **zoeken naar woorden of zinnen**.

STEL OPEN VRAGEN

Stel zo veel mogelijk open vragen als je in interactie gaat. Zo geef je kinderen veel spreekkansen.

Stel één vraag per keer en heb oog voor kinderen die stiller zijn. Niet alle kinderen hebben evenveel spreekdurf.

CREËER INTERACTIE EN SPREEKKANSEN

Creëer maximale interactie en spreekkansen tijdens de activiteit.

Speel je in groepen of teams? Maak je groepen niet te groot. Zorg voor kleine heterogene groepen (met een mix van moedertalen en verschillende taalniveaus Nederlands).

Ook bij binnenspelletjes of creatieve activiteiten kan je oog hebben voor maximale interactie door kleine(re) groepjes te vormen. Plaats verschillende tafelblokken i.p.v. één grote tafel zodat kinderen met elkaar kunnen praten.

TIPS VOOR BEGELEIDERS

OMGAAN MET ANDERE TALEN

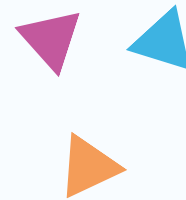
CORRIGEER OP EEN POSITIEVE MANIER

Zegt een kind iets niet in correct Nederlands? **Blijf enthousiast**, het kind heeft de durf om het te proberen in het Nederlands. Zeg niet dat iets fout is, maar **corrigeer op een positieve manier** door met de juiste woorden te antwoorden of te reageren.

Voorbeelden:

'Hoeveel punt is gewonnen?' – 'Wie 5 punten heeft, is de winnaar.'

'Mag het papier in de poubelle?' – 'Ja hoor, het papier mag in de vuilbak.'

HOU ZELF VAST AAN HET NEDERLANDS

Schakel niet over naar een andere taal.

Als een kind iets belangrijk echt niet begrijpt, vertaal dan individueel (niet voor de hele groep) en eindig met het nog eens in het Nederlands te zeggen.

Uitzondering: een kind in gevaar (pijn, angst ...) kan je 1 op 1 aanspreken in de moedertaal als je die beheerst. Zo troost je het kind en zorg je voor een veilig klimaat.

BUIG HET GESPREK SPONTAAN OM

Spreken kinderen onderling een andere taal? Spreek ze daar **niet rechtstreeks** op aan. Buig het gesprek spontaan om naar het Nederlands door mee **in interactie** te gaan.

HOE MAAK IK EEN PROGRAMMA? WAAR HOU IK REKENING MEE?

Je kan in je bestaande activiteiten meer kwalitatieve oefenkansen voorzien door er even kritisch naar te kijken. Sta bij het uitwerken van je stageprogramma even stil bij hoeveel taal én welke woordenschat of zinnen kinderen nodig hebben om deel te nemen. Denk na over hoe je die kan en gaat aanbrengen tijdens de activiteit.

Enkele tips voor geslaagde activiteiten met oefenkansen Nederlands:

ZOEK INTERESSANTE ACTIVITEITEN

Zoek activiteiten die aansluiten bij de leefwereld en interesses van de kinderen. Als kinderen enthousiast zijn, benutten ze spontaan heel wat oefenkansen tijdens je activiteit. Begeleid je een stage voor jonge kinderen, kleeid je activiteit in met een verhaal.

KIES EEN THEMA

Kies een thema voor je stage, dat biedt kinderen een houvast. Je kan een weekthema kiezen en daarbinnen een subthema per dag. Wil je inzetten op taalstimulering en bewust met taal bezig zijn? Selecteer dan 10 à 15 woorden per dag binnen het subthema. Herhaal die woorden via verschillende spelletjes en activiteiten.

Voorbeeld:

Weekthema: voetbal

Dagthema's: ons superteam, tijdens de training, competitie, in de kleedkamer, in de kantine

Woordenschat bij het dagthema 'in de kleedkamer: de kapstok, de sportschoenen, de sokken, de handdoek, de zeep, de voetbalzak ...

Wees creatief en kleeid je spelletjes in binnen het subthema. Speel je bijvoorbeeld 'ik ga op reis en ik neem mee', vorm het spel dan om tot 'ik ga naar de training en ik neem mee'.

ZORG VOOR VOLDOENDE AFWISSELING

Voor welke activiteiten je ook kiest, zorg voor voldoende afwisseling qua type activiteiten in je programma. Dat is belangrijk om het enthousiasme en de betrokkenheid bij alle kinderen hoog te houden. Probeer het sportveld ook eens te verlaten door bijvoorbeeld een wandeling of fotozoektocht te voorzien. Je kan ook een andere sportclub of jeugdvereniging vragen om een activiteit te begeleiden. Ook zo zorg je voor variatie en leren kinderen andere sportdisciplines of lokale verenigingen kennen.

PLAN RUSTMOMENTEN IN

Voor veel kinderen is een hele dag sporten zwaar. Plan ook rustmomenten in en voorzie af en toe wat minder actieve activiteiten. Voor kinderen die Nederlands aan het leren zijn, kan een vrijetijdsactiviteit in het Nederlands sowieso al extra energie vergen.

ONDERSTEUN JE ACTIVITEITEN VISUEEL

Is er veel talendiversiteit in je stagepubliek? Heb je veel kinderen die nog niet zo goed Nederlands kennen? Zoek activiteiten die niet te ingewikkeld zijn en ondersteun ze visueel.

INFO EN CONTACT

Zoek je taalstimulerend spelmateriaal of wil je ondersteuning?
Stuur een e-mail naar boest@derand.be.

www.boestjesportclub.be

SAMEN SCOREN MET NEDERLANDS